

Az adventi időszak szokásai

Ostyahordás

A karácsonyi előkészületeknek, advent utolsó két hetének szép szokása a karácsonyi ostyahordás. Az ostyákat a kántor, illetve a kántor felesége sütötte, két héttel karácsony előtt. Az ovális alakú ostyasütőben két nagy és két kicsi ostya volt, amelyet templomi használatra kivágtak, de a karácsonyi ostyahordáshoz a kisütött ostyát egészben hagyták. Több színű ostyát is sütöttek: legtöbbit fehérét, majd zöldet, pirosat és sárgát, amelyet sokszor sütéskor feltekertek. Színezésükre ételfesték mellett tojást is használtak, ez adta a sárgásbarna színárnyalatot.

Az ostyákat a karácsony előtti héten az iskolás gyerekek hordták szét. A kántortanító a család nagyságától függően küldte az ostyát. Legtöbbit a fehérből, a színesekből csupán egyet-egyét. A család minden tagjának jutott. A reggeltől estig járó gyerekek sok helyre eljutottak. Egy-egy családhoz betérve *Dicsértessék a Jézus Krisztussal* köszöntek. Kosarukat, amelyben a családnak szánt ostya volt, letették az asztalra, és elmondták versüket:

Öröm és békesség legyen ura e háznak,
mit Isten angyala mondván pásztoroknak.
Én is pásztorként hoztam az ostyákat.
Fehér ostya jelzi Krisztus tisztaságát,
a zöld szín az Ő ártatlanságát.
Piros érettünk szent vére hullását,
sárga keserű poharát és halálát.
Ezeket mondván, az úrnak nagy hálákat mondok
és boldog ünnepeket kívánok!

A vers után a háziak a számukra elkészített ostyákat a kosárból kivették, és helyébe rakták adományait a kántor részére: a szegényebbek lisztet, a módosabbak kolbászt, bort, babot, esetleg pénzt. A széthordásért a gyerekek a háziaktól almát, aszalt gyümölcsöt, pár fillért is kaptak.

A családok az ostyákat eltették karácsonyig, amikor is a karácsonyesti vacsora egyik ételként elfogyasztották.

Válaszolatok a kérdésekre!

Kikkel küldte szét az ostyát a kántortanító a családoknak? _____

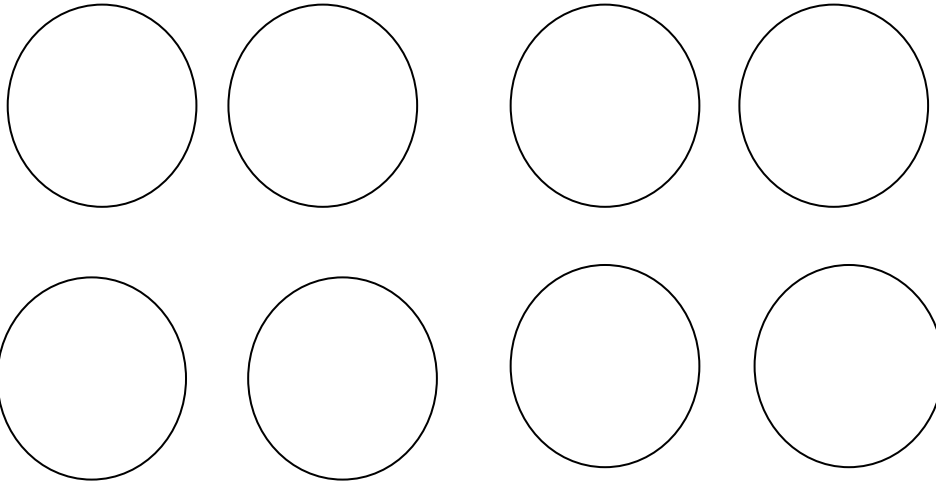
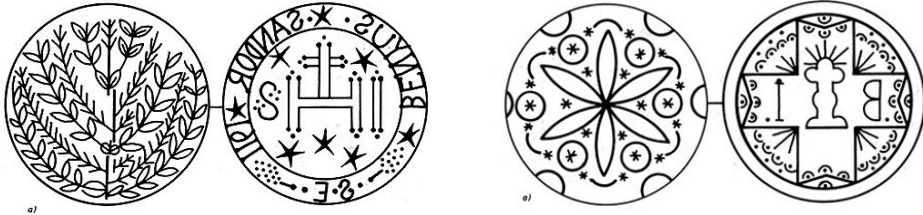
Mit küldtek viszonzásul a tanítónak? _____

Mit kaptak a gyerekek a szolgálatukért? _____

Mikor fogyasztották el a családok az ostyát? _____

Milyen színűek voltak az ostyák? _____

Tervezzetek a karácsonyi ostyamintákat! Ötletet adhatnak az alábbi ostyarajzolatok.

Pásztorok köszöntése

A pásztorok fontos szerepet kaptak a karácsonyi ünnepkörben is. Karácsony reggelén vagy már az előző napon jártak a vesszővel. Betértek a jószágtulajdonos gazdák házába és elmondták jókívánságaikat: „Kívánjuk a Jóistentől, hogy sok jószág legyen!” A hónap alatt tartott kötegből a gazdasszony visszakézből húzott egy vesszőt, amit a pad sarkába állítva egészen tavaszig megőriztek, és Szent György napkor ezzel hajtották ki az állatokat a legelőre. A vesszőhordás alkalmat biztosított a pásztorok megajándékozására is.

Válaszoljatok a szöveg alapján az alábbi kérdésekre!

Mikor hordták a vesszőt a pásztorok? _____

Mit kívántak a gazdáknak? _____

Mire használták a vesszőt? _____

Betlehemezés

A betlehemezés volt a magyar nyelvterület legnépszerűbb karácsonyi népszokása. A vidékenként eltérő dramatikus játék betanulása hosszabb ideig is tartott, ezért már advent elejétől összeálltak a csoportok. A betlehemezés három fő része (szálláskeresés, pásztorjáték, Heródes-játék) közül a pásztorjáték kapcsolódott karácsonyhoz. A köszöntés során a három pásztor tréfás párbeszéddel szórakoztatja a háziakat. A humor forrása az öreg pásztor, aki mindent félrehall. Az angyali szózatra elindulnak Betlehembe, hogy köszöntsék a megszületett kis Jézust. Végül adományt kérnek a gazdától, és áldást mondanak a háziakra.

Ha az alábbi betűháló bal felső sarkából elindultok lefelé, és hullámvonalban haladva elolvassátok a szavakat, ezekkel kiegészíthetitek a galgahévízi pásztorjáték hiányos köszöntőjének sorait.

S	I	B	E	K	N	D	O	K	T
O	L	Á	R	E	I	E	G	K	É
K	K	T	E	T	M	N	Á	A	C
K	O	K	Y	S	T	F	S	L	N
O	S	E	G	Z	É	É	M	T	E
L	T	N	T	E	S	L	O	E	M
B	Z	Y	E	R	C	E	N	L	E
Á	S	E	R	E	N	F	I	I	K

„Adjon az Isten _____ !

Adjon az Isten _____ !

Adjon az Isten _____ !

Adjon az Isten _____ !

Adjon az Isten _____ !

Adjon az Isten _____

_____ ,

hogy jusson belőle a szegény pásztoroknak is!

Dicsértessék a Jézus Krisztus!”